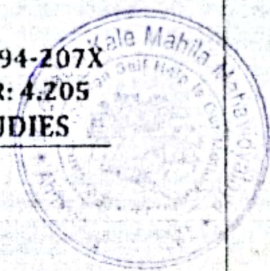
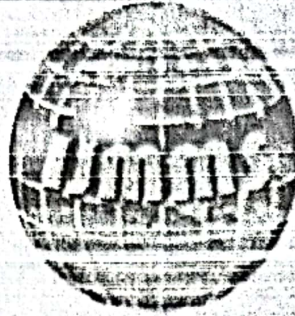

VOLUME-V, ISSUE-I

ISSN (Print): 2394-207X

IMPACT FACTOR: 4.205

INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIFACETED AND MULTILINGUAL STUDIES

**INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIFACETED AND MULTILINGUAL
STUDIES**

UGC Approved Research Journal (Sr. 47674)

Editors: Dr. V. H. Mane, Prof. M. P. Shaikh

Language: Multilingual

Published by

**INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIFACETED AND MULTILINGUAL
STUDIES**

**Sneh Apartment,
Flat No. 001, Samarth Nagar, New Sangvi,
Pune- 411027**

Copyrights: Editors 2014

All rights reserved

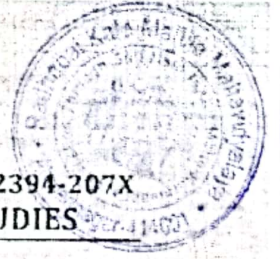
**ISSN: 2394-207X (Print)
IMPACT FACTOR: 4.205**

VOLUME-V, ISSUE-I

January -2018

54	वाचन संस्कृती विकास आणि ग्रंथालयांची भूमिका	प्रा. डॉ. सौ. मंगल एकनाथ डोंगरे	188-190
55	वाचन संस्कृती और जनसंचार माध्यमों की भूमिका	डॉ. मीना ठाकूर	191-192
56	वाचकांची बदलती अभिरुची	डॉ. बी. डी. गव्हाणे	193-194
57	वाचनाचे महत्त्व व वाचन कौशल्य	प्रा. अनुराधा वसंत गुजर	195-196
58	वाचनाचे महत्त्व	प्रा. हारपुडे सुरेखा	197-199
59	वाचन संस्कृती संवर्धनात ग्रंथप्रदर्शनाचे योगदान	¹ डॉ. पांचाळ जी.एन. ² जाधव मारोती बालाजी	200-200
60	संशोधनात संगणकाचे महत्त्व	डॉ. पी. व्ही. कदम	201-204
61	वाचन व (आदिवासी) समाज: सहसंबंध आणि वास्तव	प्रा. महादेव रोकडे	205-206
62	मानवी जीवनातील वाचनाचे महत्त्व	डॉ. पौर्णिमा कोल्हे	207-208
63	वाचन संस्कृती आणि डिजिटल युग	श्री. प्रविण चंद्रकांत कुंभार	209-211
64	वाचन संस्कृती व माहिती तंत्रज्ञान	प्रा. राजेश ल. शिंगडा	212-214
65	मानवी जीवनातील वाचनाचे महत्त्व	सारिका व्ही. पाटील	215-217
66	वाचन व समाज सहसंबंध आणि वास्तव	श्री. भाईदास शंकर जाधव	218-220
67	मानवी जीवनातील वाचनाचे महत्त्व	डॉ. सुवर्णा रा. गाडगे	221-223
68	वाचन संस्कृती और मीडिया का बदलता प्रवाह	प्रा. संध्या तायडे	224-225
69	मानवी जीवनात वाचनाचे महत्त्व	प्रा. संगीता मुंडे	226-227
70	मानवी जीवनातील वाचनाचे महत्त्व	डॉ. संजय शिंदे	228-230
71	ग्रंथालयात रि-इंजिनिअरिंगची आवश्यकता	प्रा. संजय क्षीरसागर	231-232
72	वाचन चळवळीचा जागर	श्री. सरदार निवृत्ती पाटील	233-235
73	वाचन करताना वाचन संस्कृती जोपासावी	प्रा. डी. आय. शिंगाडे	236-238
74	वाचन संस्कृती काल आणि आज	डॉ. वंदना एच. जामकर	239-241
75	मानवी जीवनात वाचनाचे महत्त्व	सुस्मिता महादेव वाळके	242-244
76	वाचनसंस्कृती विकास आणि ग्रंथालयशास्त्राची पाच सूत्रे	डॉ. सदाशिव पाटील	245-246
77	मानवी जीवनातील वाचनाचे महत्त्व	प्रा. डॉ. वागूल एम. एम	247-249
78	वाचकांची सौंदर्याभिरुची	डॉ. प्रकाश हिवराळे	250-256
79	बदलते वाचन माध्यम आणि बदलती वाचन संस्कृती	संतोष लिंबराज सास्तुरकर	257-258
80	संशोधनातून साहित्याचे वाचन	¹ विनोद दाजीराम रणपिसे ² डॉ. एन. बी. शेख	259-260
81	वाचन संस्कृती आणि वर्तमानपत्रे	श्री. गणेश मुळे	261-265
82	सोशल मिडिया वाचक व अभिरुची	प्रा. वाळारसो आपणा सुतार	266-271
83	वाचन संस्कृती व माहिती तंत्रज्ञान	प्रा. गुरुदेव गांगुर्डे	272-275
84	ई पुस्तक प्रकाशन : प्रसिध्द प्रकाशकांमार्फत एक तांत्रिक अभ्यास	प्रा. हितेश गोपाल बिजवासी	276-280

एकाच प्रधातील विविध घाटभेदाचा अभ्यास करता येतो. अशा तऱ्हेने संगोपन करण्यासाठी हस्तलिखिते हे महत्वाचे साधन होय.

हस्तलिखिताचे जतन आणि संरक्षण करण्याची खास तंत्रे निर्माण झाली आहेत. दान्दव याचे जास्वरुग्ध प्रशिक्षण देण्याची सोय दिल्ली येथील 'नॅशनल आर्किव्ह्ज ऑफ इंडिया' ने केली आहे. या मध्येून प्रशिक्षण घेतलेले सेवक अनेक ठिकाणी हस्तलिखिताचे जतन आणि संरक्षण करीत आहेत. हस्तलिखिते ही राष्ट्रीय संपत्ती आहे. हा अंमलोल ठेवा आहे. ही जाणीव निर्माण करणे आवश्यक आहे. सध्याच्या पुराणावस्तूसंग्रह काढण्यामध्ये पुराणावस्तूंचा संग्रह करणे ही सामाजिक जबाबदारी मानली आहे. या कायद्यामध्ये हस्तलिखिताचा समावेश करणे आवश्यक आहे. त्यामुळे हस्तलिखिताचे जतन करण्याचा तसेच त्याचे परदेशामध्ये होणा-या विक्रीला पायबंद वसेल.

वृत्तपत्र एक प्रसारमाध्यम. रोज सकाळी आपल्या दिवसाची सुरुवात गरमागरम चहाचे होते. परंतु हल्लीच्या भक्तापकीच्या जीवनात सर्वांना आता चहाबरोबर वर्तमानपत्रही लागतं. वेळच्या वेळी वर्तमानपत्र मिळवत नाही तर आमच्या शेजारचे आजोबा अस्वस्थ होतात. पाच मिनिटं जरी उशीर झाला तर किती उशीर झाला' म्हणून पेपर टाकणा-या मुलावर रगावतात. अशा अनेकांना आतुरतेनं घाट पाहायला लागणा-या या वर्तमानपत्रात असतं काय, त्यात दडलं काय असतं याची आपण आज माहिती करून घेऊया.

वर्तमानपत्राचं पहिलं पान उघडलं म्हणजे आपल्याला मोठया हेडिंगमध्ये भारतामधील तसेच परदेशातील, महत्वाच्या घटना लक्षात येतात. पेट्रोल अथवा एस. टी. ची दरवाढ असेल किंवा कोणाचा वाढदिवस असेल तसेच पारितोषिके मिळाल्याच्या बातम्या असतात. पहिल्या पानावरील बातम्या भरभर वाचल्यानंतर आतल्या पानावर नजर फिरवली जाते. मो मात्र 'किड'. फिल्म सासारख्या सदरांवर नजर फिरवतो.

वृत्तपत्र हा सध्याच्या जगातील मित्र आहे. तो विश्वासू आहे. निवडणुकांचे तिकीट, एखादी अफवा अथवा एखादी गोष्ट खरी आहे की खोटी हे पाहण्यासाठी नागरिक भाव घेतात, ती वृत्तपत्राकडे. वर्तमानपत्रांना रसाय आता खूप वाढला आहे. वर्तमानपत्रे अनेक भाषांमध्ये प्रसिद्ध होत असतात. तसेच ती अनेक ठिकाणांहुन प्रसिद्ध होतात. जिल्हा वृत्तपत्रे असतात. एखाद्या गावाहुन प्रसिद्ध होणारी वृत्तपत्रे असतात. त्यामध्ये स्थानिक बातम्यांना प्राधान्य असते. सकाळी आलेल्या बातम्या सोड्या घेवत शिळ्या होतात म्हणून काही जण सायंकाळची वृत्तपत्रे प्रसिद्ध करीत असतात. वाचकांना ताज्या बातम्या देण्यासाठी ही स्पर्धा चालू आहे. वर्तमानपत्र ही ज्ञान आणि मनोरंजन पानांपानी पुरवतात. जगातील विविध घडामोडी ते ताचकांच्या टापोदारी दररोज पुरवीत असतात. एकाच वर्तमानपत्राच्या आवृत्या आता अनेक ठिकाणाहुन प्रसिद्ध होतात. इंटरनेटवरी आता वर्तमानपत्र दिसू लागली आहेत. या सर्व गोष्टींमुळे वर्तमानपत्र ही मानवाच्या जीवनाचा आवश्यक भाग बनली आहेत. ही वृत्तपत्रं आवाळवृध्द, विद्यार्थी-शिक्षक, व्यापारी कारखानदार, पर्यटक, गृहिणी, सर्वांचाच हवीहवीशी वाटतात.

समारोप: वाचकांचे सखोल वाचन करत असताना कोणत्या प्रकारच्या वाचनाला जास्त महत्व द्यावे, नवीन पुस्तकाची माहिती मिळण्यासाठी बुक्स-इन-प्रिंट तपासावे, सखोल वाचनासाठी ग्रंथ सूच्याचा वापर करावा, त्याबरोबर श्रवणभक्तांही करावी असे वाटते. वाचन ही काव्यची गरज तर आहेच त्याबरोबर लिखनही त्याबरोबर केले पाहिजे. लेखन केले तरच वाचन शक्य आहे असे मला वाटते.

संदर्भ

1. महाजन शा. ग. (२०१८) वाचन सन्कृती जोपासावी; सुनिवृत्तल प्रकाशन, पुणे.
2. कोण्णुन एम. बी. आणि इतर (२००८) डायमंड प्रकालय व माहितीशास्त्रकांग, डायमंड पब्लिकेशन, पुणे.
3. निखडकर म.ग. (२०००) मशोधन: व्याख्या आणि पदधती, मशोधनच चक्राण महाराष्ट्र मुक्त विदयापीठ, नाशिक.
4. Aher Ranganath K. (2015) Proceeding UGC sponsored National conference on Impact of information technology on college libraries (IITCL-2015).
5. Gawande Virag S., (2017) Sanshodhan Samiksha, Humanities, Social sciences, commerce education, law and language, Monthly peer reviewed international research journal, special issue January 2017; Aadhar social research and development training institute, Amravati.